

**Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa
w Koninie**

WŁASNOŚĆ I JEJ PRZEKSZTAŁCENIE

Andrzej Suwalski

Konin 2014

Tytuł
Własność i jej przekształcenie

Autor
Andrzej Suwalski

Recenzja naukowa
prof. dr hab. Kazimierz Doktor

Rada Wydawnicza
prof. zw. dr hab. Mirosław Pawlak – przewodniczący,
dr Joanna Chojnacka-Gärtner, prof. nadzw. dr hab. Edward Pająk,
prof. nadzw. dr hab. Marek Stuczyński, prof. dr hab. Marian Walczak,
prof. nadzw. dr hab. Ewa Waniek-Klimczak, dr Artur Zimny,
mgr inż. Ewa Kapyszewska – sekretarz redakcji

Redakcja i korekta
Maria Sierakowska

Projekt okładki
Agnieszka Jankowska

Skład i łamanie
Piotr Bajak

Druk i oprawa
Mazowieckie Centrum Poligrafii, ul. Duża 1, 05-270 Marki

ISBN 978-83-88335-98-3

© Copyright by Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Koninie

Wydawnictwo Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Koninie
ul. kard. S. Wyszyńskiego 3C, 62-510 Konin
tel. 63-249-72-09
e-mail: wydawnictwo@konin.edu.pl

Spis treści

WSTĘP	7
--------------------	----------

CZĘŚĆ I.

PRZEDMIOTOWE I PODMIOTOWE OKREŚLENIE WŁASNOŚCI

ROZDZIAŁ 1.

OBIEKT WŁASNOŚCI

1. Przedmiot a prawo do przedmiotu	13
2. Znaczenie rozróżnienia nieruchomości i ruchomości	14
3. Funkcjonalny podział przedmiotów własności	16
4. Kapitał	19
4.1. Geneza terminu	19
4.2. Rodzaje kapitału.....	20
4.3. Kapitalizacja	22
4.4. Problem relacji kapitał a praca	25
4.5. Kwestia kapitału jako cechy zbiorowości	27
5. Ekonomiczne znaczenie obiektu własności w ujęciu Stanisława Grabskiego.....	30

ROZDZIAŁ 2.

RODZAJE WŁASNOŚCI

1. Własność niezbiorowa	33
2. Własność zbiorowa	36
3. Odmiany własności zbiorowej	37
3.1. Własność społeczna a uspołeczniona	37
3.2. Własność spółdzielcza	38
3.3. Własność państwowa.....	41
3.3.1. Biurokracja w roli przedsiębiorcy	41
3.3.2. Stanowisko oponentów własności państwowej	43
3.3.3. Argumentacja zwolenników etatyzmu.....	46
4. Problem współistnienia różnych rodzajów własności	49

CZĘŚĆ II.

UPRAWNIENIA WŁASNOŚCIOWE

ROZDZIAŁ 3.

POSIADANIE JAKO ELEMENT UPRAWNIEŃ WŁASNOŚCIOWYCH

1. Uprawnienia własnościowe.....	53
2. Posiadanie	55
2.1. Prawne rozumienie posiadania	55
2.2. Posiadanie w ujęciu ekonomicznym	56
2.3. Ekonomiczne znaczenie posiadania.....	59

ROZDZIAŁ 4.

KORZYSTANIE Z WŁASNOŚCI

1. Sposoby analizy problemu korzystania z własności	63
2. Formalne rozumienie postępowania ekonomicznego.....	64
2.1. Zasada gospodarczości Edwarda Taylora	64
2.2. Zasada racjonalności według Oskara Langego	67
2.3. Krytyka ujęcia Oskara Langego	70
3. Motyw działania jako determinanta postępowania ekonomicznego	72
3.1. Wstęp	72
3.2. Obrona indywidualistycznego podejścia do celu gospodarowania	72
3.3. Egoizm a właściwe postępowanie ekonomiczne.....	74
3.4. Dylemat skąpstwa i rozrzutności	77
3.5. Właściwe postępowanie ekonomiczne według ekonomii normatywnej... ..	81

ROZDZIAŁ 5.

UWARUNKOWANIA REALIZACJI POSTĘPOWANIA EKONOMICZNEGO

1. Podmiot ekonomiczny a kontekst społeczny	85
2. Koncepcja motywów działania gospodarczego według Romana Rybarskiego.....	86
3. Problematyka przedsiębiorczości	90
3.1. Przedsiębiorczość jako starcie spekulacji i rentierstwa	90
3.2. Historiozoficzne ujęcie przedsiębiorczości Antoniego Kostaneckiego... ..	93
3.3. Znaczenie uwarunkowań historycznych przedsiębiorczości w ujęciu Witolda Kuli.....	97
4. Rola zaufania jako uwarunkowania gospodarczego	98

ROZDZIAŁ 6.

PRZEKAZANIE WŁASNOŚCI

1. Przeciwstawienie daru i wymiany.....	101
2. Handel jako ekonomiczna odmiana wymiany	108
2.1. Geneza handlu	108

2.2. Kontrowersje wokół handlu	109
2.3. Związek między rozwojem handlu i kultury w ujęciu Leona Petrażyckiego ...	113
2.4. Pochwała handlu.....	115
3. Spór o ekonomiczny sens spadku	118

CZĘŚĆ III.

ISTOTA WŁASNOŚCI I JEJ PRZEKSZTAŁCENIE

ROZDZIAŁ 7.

SPÓR O GENEZĘ I FUNKCJE WŁASNOŚCI

1. Problem naturalnego pochodzenia własności	125
2. Opozycja pracy i pierwotnego zawłaszczenia jako źródeł własności	128
3. Problem komunizmu pierwotnego jako początkowego stanu własności.....	130
4. Funkcje własności	133

ROZDZIAŁ 8.

PROBLEM ROZUMIENIA ISTOTY WŁASNOŚCI

1. Prawne a ekonomiczne rozumienie własności	139
2. Własność w ujęciu odmiennych „systemów ekonomii”	142
3. Przekształcenie własnościowe	146

ROZDZIAŁ 9.

POSTULAT UPOWSZECHNIENIA WŁASNOŚCI I PROPOZYCJE JEGO REALIZACJI

1. Uzasadnienia upowszechnienia własności	153
2. Adama Doboszyńskiego „deproletaryzacja przez dekoncentrację”	155
3. Postulat reformy rolnej jako akcja na rzecz upowszechnienia własności	159

ZAKOŃCZENIE.....	165
-------------------------	------------

BIBLIOGRAFIA	169
---------------------------	------------